

# Føroya Sosial-Demokrat

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BROÐURSKAPUR

Nr. 3

Lýsingarprisur fyri mm: 20 oyru á  
1. síðu, 15 oyru á 3. og 4. síðu

Leygardagin 20. januar 1951

Bladið verður bílagt á posthúsinum, og  
kostar kr. 2,50 + porto um fjórðingsárið

25. árg.

## Alt árið burtur - einki oyra enn - aftur til skips

Tað eru óivað ikki so fáir fiskimenn, ið vóru burtur alt seinasta ár, men sum enn einki oyra hava fingið.

Hvussu fær ein familjumaður tað at ganga, spyr mangur.

Tað er ófatuligt, men hin føroyski fiskimaðurin er tolin, hann veit hvat tað er at knúgvast undir trælakkinum, og dugur ti eisini at liva undir hesum ökonomiska trýstinum, sum hetta peningaløysi verunliga er.

Frammanundan bardaganum vóru tað nógvir keypmenn, ið lótu uppá borg, inn til fiskimaðurin einaferð i úrtíð fekk rokningina frá reiðarinum, sjáldan fyrr enn hann fór av stað aftur.

Heima royndi konan at húsast sum best, og sjálvt um hon gjörði sitt besta, bar ofta illa til at fáa endarnar at rökka saman, og úrslitið av árinum varð, at fiskimaðurin mátti skuldbundin av stað aftur.

Húsin vánaliga umsitin, börnini vánaliga klødd og kanska illa nokk fòðraði sum tey skuldu, sákn og trót -- og so øll skuldin aftur at Tungt mátti tað kennast, at lagt út undir sliikum umstøðum, men her gjördist einki annað, her var bert eitt umráðandi: til arbeiðis, liv ella deyð.

Undir sliikum umstøðum og við livinum i váða, hevur mangur føroyskur fiskimaður slitit og strevast fjart frá heimlandsins ströndum. Ár undan ári var hetta lagnar, men hvussu tung og hörð hon enn kundi kennast hugsaðu teir aldri um at geva upp, ultan so at sjúka noyddi teir til tað, og tað hendi ikki so sjáldan.

Fyri mangan var bardagatið ein stórbroyting, teir gjördist meira ökonomiskt friir, rindaðu skuldina og bótti um livskorini og livslikindini. Tó, ikki allir fingi lut i hesum. Nei, langt frá. Nú gullið raplaði innum dyrnar trokaðu aðrir seg framat. Böndur og lærarar, ið aldri hövdu verið á sjógv, sluppu umboð á skipini, meðan fiskimaðurin, ið ár undan ári, trúliga hevði tánt reiðarunum og hildið lívið teirra uppi, fekk nei, tá hann kom at biðja um ein kjans. Ja, nógv fyri mátti tað verða hjá hesum monnum

at siggja flippumenninar, fara umboð á skipini, — á tey somu skipini sum teir striddust við uppi i Íslandi og Grönlandi, tá úrslitið var lítið og einki, men nú, nú, lítið slit og strev var i ti, nú komu aðrir og tóku skipini frá teimum. Nú gjördist reiðarnir ovurrikir, so nú lögdu teir vertin i fiskimannin, hin sama fiskimannin, ið teir lovaðu gull og grónar skógir fyri at fáa hann við tá tað ráddi um at hava menn ið dugdu og týmdi at standa og draga blý-loddið.

Altíð, bæði i friðartíð og bardagatið hava fiskimenn gjört sína skyldu, men teir hava enn ongantið fingið sín rætt, — enn ongantið fingið tað sum teir eiga moralskan rætt til.

Og nú, ja nú tykis alt at koma aftur i tað gamla lagið

Fiskimenn gera framvegis sína skyldu til litar, teir gera alt, seta lívið i váða, fara langferðir burtur frá konu, börnum og heimi. Teir gera sína skyldu til punkt og prikk, teirra verk er fullkomið, teir kunnu ikki gera meira, men hvat fáa teir i løn. Hvussu tókksamt er okkara samfelag imóti teimum. Hvørjir standa nú við opnum örmum, og hvørjir berjast og sláast fyri teirra rættindum.

Hvat hevur samfelagið veitt reimum av sömdum?

Jú samfelagið takkaði teimum við at siga teimum eitt korta nei, tit skulu einki hava siga yvir egnari veiðu, tit hava drigið fiskin, — liðugt.

Tit fáa einki orð at siga i landsins fiskasölu, — og so varð, teir vórðu settir uttanfyri.

Men tað er vert at minnst til, tað vórðu sambandsmenn og fólkaflokksmenn, ið setti fiskimannin uttanfyri, tað vórðu teir ið noktaðu teimum teirra mest náttúrligu rættindi, — og so er tað hesir menn ið sita á stjórnarpallinum, og siga seg vera farnar til arbeiðis.

Fiskimenn. Trúgva tit teir eru farnir at arbeiða fyri tykkum? Nei ikki man tað vera, annars vildu teir saktans longu havt lagt uppskot fram á ting um at veita tykkum rættindini i fiskasöluni, hjálpt tykkum við avrokningini, minstulön o. m. a.

Ein var og er flokkurin, ið bardist fyri tykkum.

Javnaðarflokkurin.

Hann legði uppskotið um at tit skuldu fáa helmingin av umboðsmönnum i nevnd Fiskasölnar.

Hann legði uppskotið um at tit skuldu fáa avrokningina gjøgnum fiskimannafelögin, so reiðarnir ongatið fingi hendir peninginum.

Hann legði fram uppskotið um at tit skuldu fáa 700 kr. um mánaðin i minstulön, i staðin fyri 500 kr., sum nú.

Men hvat hendi?

Jú, fólkaflokkurin og sambandsflokkurin, hetta nýggja kapitalista-sfturhaldið feldi uppskoti, eitt fyri og annað eftir.

Ti fara tit hvat hesum viðvíkur av stað aftur i ár uttan at kor tykkara eru minsta sindur bótt. Aftur skulu tit at föra veiðu heim til landið undir umstøðum ið eru beinleiðis drepandi fyri tey mongu fiskimannaheimini.

Víst fekk afturhaldið ein dyggan frammaná á síðsta lögtingsvali, men hann orkaði ikki at kollvelta tað, ið kollveltast skal. Tann tíðin kemur tá vit fáa høvi til at geva teimum ein enn dyggara, og tá fer at bera til, tá stovnsela vit hitt sosialistiska samfelagið, ið fer at vera grundleggjandi fyri betri livikorum her á landi, so fiskimaðurin, verður av landsins stjórn, við tryggu kennslum kann fara um skipaborð og leggja rygg til fyri at fytta veiðu, pening og vælstand heim til landið.

## Líkbrenning

Landsstýrið hevur lagt fyri tingið málið um líkbrenning. Hetta málið er komið frá dansku stjórnini, men landsstýrið heldur tað ikki vera líkindi til at seta lógina i gildi i Føroyum fyribils.

## L. Zachariasen aftur telefonstjóri

Aftaná at L. Zachariasen er loystur úr starvinum sum landsstýrismaður er hann vorðin aftur telefonstjóri. Meðan hann var landsstýrismaður róktað Eskild Christiansen starvið fyri hann.

Annars er at siga, at i sambandslandsstýrinum nýggja er Rikard Long ráharri i telefonmálum.

## Hvørjir skulu døma BJARNE CHRISTENSEN?

Mikudagin 24. i h. heldur árslistanævndin fyri úrvalið av nevningum fund i dómhúsinum fyri við lutakasti at velja út teir nevningarnir, ið døma skulu Bjarne Christensen, ið sum kunnugt segði seg sekan i brandásetingunum i Tinganesi og Hotel Føroyar.

Bjarne Christensen er framvegis i Danmark til sálarliga rannsókn, men kemur aftur higar at verða dömdur hin 14. mars.

## Konvoy til Týsklands

Við Tjaldrinum fóru Jóhann Djurhuus, landsskrivistovustjóri, og Nicolaisen, gjaldskrivistovustjóri, til Týskalands sum konvoy fyri hin tiltikna telegrammannin, ið sigst at hava i kvittanum at gera milliönforrætning saman við »folkefloksmanden bag kulisserne.«

Men til hesa forrætting — sum sjálvandi skal bjarga Føroy — má signing frá Bonn-stjórnini. Men til at fáa hana krevst konvoyarhjálpi varðveitslu Føroya lands stjórnar.

Men tað eru menn, sum siga at landsskrivistovustjórin er farin av stað fyri at lögmaðurin kann verða habilur. Lögmaður sum fadir og landsskrivistovastjóri sum sonur undir honum ber illa uppá rím við habilitetin — halda teir.

Adrenn konvoymenninir sigldu sögdust teir og telegrammaðurin at koma av Hólmnum, har ordrar gevast.

## Mb. Drangur

sum vit i seinasta blað sögdu var sokkin norður i Hvannasundi varð seinni keyptur av nokrum ungum monnum har i bygdini fyri 500 kr. og síðan drigin upp á land. Eftanin er nú at vala um bátin so hann verður nýttuligur til útróðarbát.

## Tá øll vilja giftast

Sjónleikurin »Tá øll vilja giftast« varð framfördur á Tvøroyri i seinasti viku.

Tann innkomni peningurin fer til leikvöllin, ið skal valast um, og ætlandi kemur at kosta umleið 50.000 kr.